

Sygn. akt I ACa 259/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 kwietnia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	<i>SSA Barbara Górczanowska (spr.)</i>
Sędziowie:	SSA Teresa Rak SSA Zbigniew Ducki
Protokolant:	st.sekr.sądowy Katarzyna Wilczura

po rozpoznaniu w dniu 17 kwietnia 2013 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa Stowarzyszenia (...) w W.

przeciwko I. S.

o zapłatę

na skutek apelacji strony powodowej

od wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach

z dnia 9 stycznia 2013 r. sygn. akt VII GC 314/12

1. zmienia punkt II zaskarżonego wyroku w ten sposób, że zasądza od pozwanego na rzecz strony powodowej kwotę 900zł (dziewięćset złotych) z ustawowymi odsetkami od dnia 16 listopada 2009r. oraz punkt I w ten sposób, że wymienioną w nim kwotę 438zł podwyższa do kwoty 730 zł (siedemset trzydzieści złotych);

2. zasądza od pozwanego na rzecz strony powodowej kwotę 180 zł (sto osiemdziesiąt złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn.akt IACa 259/13

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 17 kwietnia 2013 r.

Strona powodowa Stowarzyszenie (...) w W. domagała się zasądzenia od pozwanego I. S., prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Bar (...) w O. kwoty 2.250 zł z ustawowymi odsetkami od kwot: 975 zł od dnia 16.11.2009 r. do dnia zapłaty, 75 zł od dnia 16.12.2009 r. do dnia zapłaty, 75 zł od dnia 16.01.2010 r. do dnia zapłaty, 75 zł od dnia 16.02.2010 r. do dnia zapłaty, 75 zł od dnia 16.03.2010 r. do dnia zapłaty, 75 zł od dnia 16.04.2010 r. do dnia zapłaty,

75 zł od dnia 16.05.2010 r. do dnia zapłaty, 75 zł od dnia 16.06.2010 do dnia zapłaty, 75 zł od dnia 16.07.2010 r. do dnia zapłaty, 75 zł od dnia 16.08.2010 r. do dnia zapłaty, 75 zł od dnia 16.09.2010 r. do dnia zapłaty, 75 zł od dnia 16.10.2010 r. do dnia zapłaty, 75 zł od dnia 16.11.2010 r. do dnia zapłaty, 75 zł od dnia 16.12.2010 r. do dnia zapłaty, 75 zł od dnia 16.01.2011 r. do dnia zapłaty, 75 zł od dnia 16.02.2011 r. do dnia zapłaty, 75 zł od dnia 16.03.2011 r. do dnia zapłaty, 75 zł od dnia 16.04.2011 r. do dnia zapłaty oraz kosztów postępowania wraz z kosztami zastępstwa procesowego w kwocie 600 zł i kwoty 17 zł opłaty od pełnomocnictwa. W uzasadnieniu pozwu powód podniósł, iż pozwany nie uiszczał opłat za publiczne odtwarzanie utworów z repertuaru powoda, do wnoszenia których był zobowiązany na podstawie zawartej między stronami umowy licencyjnej z dnia 19 marca 2004 r.

W sprzeciwie od wydanego w sprawie nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości, zarzucając niewykazanie roszczenia a nadto podnosząc zarzut przedawnienia części roszczenia co do kwoty 900 zł, tj. należności za okres od dnia 1 października 2008 roku do 30 września 2009 r. wobec trzyletniego okresu przedawnienia roszczeń pomiędzy przedsiębiorcami. Pozwany zarzucił ponadto niewykazanie legitymacji czynnej po stronie powoda.

Wyrokiem z dnia 9 stycznia 2013 r. Sąd Okręgowy w Kielcach VII Wydział Gospodarczy zasądził od pozwanego I. S. na rzecz powoda Stowarzyszenia (...) w W. kwotę 1.350 zł. z odsetkami ustawowymi w wysokości 13% rocznie z tym, że: od kwoty 75 zł od dnia 16.11.2009r, od kwoty 75 zł od dnia 16.12.2009r, od kwoty 75 zł od dnia 16.01.2010r, od kwoty 75 zł od dnia 16.02.2010r, od kwoty 75 zł od dnia 16.03.2010r, od kwoty 75 zł od dnia 16.04.2010r, od kwoty 75 zł od dnia 16.05.2010r, od kwoty 75 zł od dnia 16.06.2010r, od kwoty 75 zł od dnia 16.07.2010r, od kwoty 75 zł od dnia 16.08.2010r, od kwoty 75 zł od dnia 16.09.2010r, od kwoty 75 zł od dnia 16.10.2010r, od kwoty 75 zł od dnia 16.11.2010r, od kwoty 75 zł od dnia 16.12.2010r, od kwoty 75 zł od dnia 16.01.2011r, od kwoty 75 zł od dnia 16.02.2011r, od kwoty 75 zł od dnia 16.03.2011r, od kwoty 75 zł od dnia 16.04.2011r. i z każdorazowymi odsetkami ustawowymi do dnia zapłaty oraz kwotę 438 zł tytułem kosztów procesu. Sąd oddalił powództwo w pozostałej części.

Podstawą rozstrzygnięcia było ustalenie, że w dniu 19 marca 2004 roku powód i pozwany zawarli umowę licencyjną na publiczne odtwarzanie utworów, zgodnie z którą pozwany uzyskał zezwolenie na publiczne odtwarzanie obrazu i dźwięku za pomocą odbiornika radiowego, odbiornika telewizyjnego i innych urządzeń (tzw. muzyka w tle) z repertuaru powoda. Z tytułu publicznego odtwarzania utworów pozwany zobowiązał się do uiszczania na rzecz powoda miesięcznego ryczałtu w kwocie 75 zł, do piętnastego dnia każdego miesiąca. Pismem z dnia 6 września 2012 roku powód wezwał pozwanego do uiszczenia dochodzonej pozvem należności.

Sąd Okręgowy podał, że powód jest organizacją zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, o której mowa w art. 104 ustawy z dnia 4 lutego 1994 roku o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. Dz.U.2006.90.631 tekst jednolity) posiadającą stosowne zezwolenie Ministra Kultury i Sztuki. Do zadań stowarzyszenia należy m.in. ochrona praw autorskich oraz reprezentowanie twórców – członków stowarzyszenia i ich następców prawnych w zakresie zbiorowego zarządzania prawami autorskimi oraz dochodzenie ochrony ich praw autorskich w pozostałym zakresie o charakterze precedensowym, jak również ochrona praw autorskich oraz zbiorowe zarządzanie autorskimi prawami majątkowymi twórców i ich następców prawnych, zarówno krajowych jak i zagranicznych, niebędących członkami stowarzyszenia - § 3 statutu powoda. Wykonywaniu tych zadań służy w szczególności zawieranie umów lub dochodzenie wynagrodzeń autorskich i opłat należnych twórcom oraz dochodzenie odpowiedzialności z tego tytułu, o czym stanowi § 4 statutu powoda. Sąd przytoczył także tezę orzeczenia Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 31 sierpnia 2007 roku, sygn. akt VI ACa 369/07, stwierdzającą, iż zgodnie z art. 105 ust. 1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych organizacja zbiorowego zarządzania posiada legitymację do dochodzenia wynagrodzenia z uwagi na objęcie zbiorowym zarządzaniem pól eksploatacji związanych z wyświetlaniem utworów audiowizualnych, co zwalnia ją z obowiązku wykazywania upoważnienia do reprezentacji. Za bezzasadne zatem Sąd Okręgowy uznał zarzuty pozwanego dotyczące braku legitymacji czynnej powoda.

W ocenie Sądu Okręgowego roszczenie powoda, co do zasady zasługuje na uwzględnienie z uwagi na fakt, iż strony zawarły umowę, której pozwany nie wykonał, gdyż nie uiszczał wynagrodzenia za publiczne odtwarzanie utworów z

repertuaru powoda, do czego był umowa zobowiązany. Pozwany ze swej strony nie przedstawił żadnych dowodów, że opłaty te uiszczył.

Sąd pierwszej instancji uwzględnił natomiast zarzut przedawnienia części roszczenia powoda przyjmując, że stron jako przedsiębiorców dotyczy przepis art. 118 k.c., według którego termin przedawnienia wynosi lat dziesięć, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej - trzy lata. W ocenie Sądu powód jest przedsiębiorcą, a dochodzone przez niego roszczenia związane jest z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą, co potwierdza teza druga wyroku Sądu Najwyższego z dnia 6 grudnia 2007 roku, sygn. akt III SK 16/07, gdzie wskazano, iż: „organizacje zbiorowego zarządzania świadczą swoje usługi na rzecz twórców i na rzecz użytkowników praw autorskich. Za usługi te pobierają wynagrodzenie w postaci części opłat uiszczanych przez użytkowników praw autorskich. Działalność organizacji ma charakter odpłatny. Jest świadczona stale. Pozwala to przyjąć, iż organizacje zbiorowego zarządzania prowadzą działalność gospodarczą w rozumieniu ustawy prawo o działalności gospodarczej, i jako takie mają status przedsiębiorców także w rozumieniu art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów”. Zdaniem Sądu Okręgowego powód należy do grupy przedsiębiorców not for profit, których co prawda celem głównym nie jest cel zarobkowy, ale mogą one prowadzić działalność gospodarczą z jednoczesnym przeznaczeniem zysków na cele statutowe. Fakt, że powód jest stowarzyszeniem nie oznacza, że nie jest przedsiębiorcą, gdyż zgodnie z art. 34 ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 roku prawo o stowarzyszeniach (Dz.U.2001.79.855 – tekst jednolity), stowarzyszenie może prowadzić działalność gospodarczą, według ogólnych zasad określonych w odrębnych przepisach. Dochód z działalności gospodarczej stowarzyszenia służy realizacji celów statutowych i nie może być przeznaczony do podziału między jego członków. Z takim właśnie sposobem działania stowarzyszenia mamy do czynienia w przypadku powoda. Sąd Okręgowy podzielił stanowisko powoda, iż dochodzone przez niego roszczenia nie wynikają ze świadczeń okresowych, lecz jednorazowych. Niemniej jednak, podstawą przyjęcia przez Sąd w niniejszej sprawie trzyletniego terminu przedawnienia roszczeń jest uznanie, iż obie strony są przedsiębiorcami, zaś dochodzone przez pozwanego roszczenia jest związane z prowadzoną przez pozwanego działalnością gospodarczą.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 17 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych w zw. z art. 118 k.c. orzeczono jak w sentencji. O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i § 3 w zw. z art. 99 i 100 k.p.c. Na koszty złożyła się opłata od pozwu w kwocie 113 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł oraz wynagrodzenie dla pełnomocnika w kwocie 600 zł. Powód uległ jednak co do kwoty 900 zł, co stanowiło 40% dochodzonego roszczenia.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego w części oddalającej powództwo o zapłatę wynagrodzeń autorskich, co do kwoty 900,00 zł (pkt II wyroku) złożyła strona powodowa Stowarzyszenie (...) w W.. Powyższemu wyrokowi strona pozwana zarzuciła:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego polegające na:

- dokonaniu błędnej wykładni przepisu art. 118 kodeksu cywilnego w związku z art. 17 i 104 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Błędna wykładnia przepisu art. 118 kodeksu cywilnego w związku z art 17 § 1 art. 104 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych polegała na przyjęciu, iż roszczenia twórców z tytułu wynagrodzenia za korzystanie z majątkowych praw autorskich powierzonych do zbiorowego zarządzania powodowemu Stowarzyszeniu (...), jako organizacji posiadającej status organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi podlegają trzyletniemu okresowi przedawnienia, ze względu na uznanie, że powód Stowarzyszenie (...) jest przedsiębiorcą.

Wskazując na powyższe, strona powodowa wносиła o zmianę wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach w zaskarżonym zakresie, tj. w części oddalającej powództwo – pkt. II i w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach procesu - oraz uwzględnienie żądania pozwu w całości oraz zasądzenie od pozwanego należnych kosztów procesu za obje instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, w razie nieuwzględnienia tego wniosku – uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie w uchylonym zakresie sprawy Sądowi Okręgowemu w Kielcach do ponownego jej rozpoznania wraz z rozstrzygnięciem o kosztach instancji odwoławczej, i zasądzenie od pozwanego

na rzecz powoda kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja strony powodowej jest uzasadniona.

Błędnie Sąd pierwszej instancji przyjmuje, że roszczenie Stowarzyszenia (...) jest związane z prowadzoną przez nie działalnością gospodarczą, do którego to roszczenia ma zastosowanie trzyletni termin przedawnienia. Zgodnie z art. 104 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (t.j. Dz. U. z 2006 r. Nr 90, poz. 631 - p.a.p.p.), statutowym zadaniem stowarzyszeń zrzeszających twórców, artystów wykonawców, producentów lub organizacje radiowe i telewizyjne, jest zbiorowe zarządzanie i ochrona powierzonych im praw autorskich lub praw pokrewnych oraz wykonywanie uprawnień wynikających z ustawy. Na gruncie art. 4 pkt 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (jedn. tekst: Dz. U. z 2005 r. Nr 244, poz. 2080) przyjmowane było w orzecznictwie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 grudnia 2007 r., III SK 16/07, OSNP 2009/1-2/31; z dnia 2 kwietnia 2009 r., III SK 19/08, OSNP 2010/19-20/252), że organizacja zbiorowego zarządzania prawami autorskimi może być uznana za przedsiębiorcę, jeżeli ustalone zostanie, że świadczy ona usługi na rynku na rzecz twórców i na rzecz podmiotów korzystających z majątkowych praw autorskich, za co otrzymuje wynagrodzenie. Za spełniające wymagania prowadzenia działalności gospodarczej (art. 2 i 4 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej t.j. Dz. U. z 2010 r. Nr 220, poz. 1447) i art. 2 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów uznane zostały umowy oraz inne przejawy wykonywania praw autorskich, których przedmiotem jest komercjalizacja praw autorskich, w znaczeniu gospodarczego korzystania z nich przez uprawnionych. Nie należą do tej kategorii umowy, których przedmiotem jest określenie przez twórcę lub inny uprawniony podmiot zasad korzystania przez osobę trzecią z utworu, warunków rozporządzenia prawem do utworu oraz przyznanie twórcy prawa do wynagrodzenia. W wyroku z dnia 17 listopada 2011 r. III SK 30/11 (LEX nr 1129116) Sąd Najwyższy stwierdził, że „organizacja zbiorowego zarządzania, działająca w formie stowarzyszenia może prowadzić dwa rodzaje działalności: statutową i gospodarczą. W odniesieniu do drugiej z nich, prowadzonej według reguł określonych w ustawie o swobodzie działalności gospodarczej i ustawie o Krajowym Rejestrze Sądowym, może być uznana za przedsiębiorcę. Nie daje to podstaw do uznania, że sprawa dotycząca roszczeń związanych z ochroną autorskich praw majątkowych twórców może być traktowana jako sprawa gospodarcza w rozumieniu art. 479¹ k.p.c. Istotne znaczenie dla określenia charakteru tej sprawy tak w odniesieniu do przepisów Kodeksu postępowania cywilnego, jak i prawa cywilnego, związanych z terminami przedawnienia roszczeń, ma to, że powód reprezentuje prawa twórców, a wywodzone z nich roszczenia nie należą do zakresu przewidzianego wymienionym przepisem. Nie ma również podstaw do przyjęcia, że przyznane twórcom, ustawą z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (t.j. Dz. U. z 2006 r. Nr 90, poz. 631) uprawnienia, na skutek objęcia ich zbiorowym zarządkiem, utraciły cechy roszczeń wywodzonych z tego prawa i skróceniu uległ ustawowo przewidziany termin do ich dochodzenia. Decydujące znaczenie przyznać należy charakterowi poddanych osądowi roszczeń, nie zaś statusowi podmiotu działającego na zlecenie twórcy”. Sąd Apelacyjny w niniejszym składzie pogląd ten podziela. W związku z czym za nieuzasadnione należało uznać stanowisko Sądu pierwszej instancji, że powodowe Stowarzyszenia (...) dochodząc od pozwanego wynagrodzenia za publiczne odtwarzanie utworów na podstawie umowy licencyjnej, występuje jako przedsiębiorca. Powód reprezentuje bowiem prawa twórców, których prawami zarządza. Dochodzone roszczenie nie ma zatem związku z prowadzoną działalnością gospodarczą i ma do niego zastosowanie ogólny termin przedawnienia roszczeń z tymi prawami związanych. Uwzględniając przedstawione okoliczności Sąd Apelacyjny stwierdził, że w dacie wystąpienia z pozwem roszczenie co do kwoty 900 zł, dotyczącej okresu od 1 października 2008 r. do 30 września 2009 r., nie było przedawnione.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok zgodnie z wnioskami apelacji, zasądzając od pozwanego na rzecz strony powodowej także kwotę 900 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 19 listopada 2009 r., na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. O kosztach postępowania za obie instancje orzeczono stosownie do wyniku sporu, na zasadzie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz zgodnie z § 6 pkt 2, w zw. z § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia z dnia 28 września 2002

r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. nr 163 poz. 1348 z późn.zm.).